

REKENINGKUNDE: VRAESTEL II

NASIENRIGLYNE

Tyd: 2 uur

100 punte

Hierdie nasienriglyne is opgestel vir gebruik deur eksaminators en hulp-eksaminators van wie verwag word om almal 'n standaardiseringsvergadering by te woon om te verseker dat die riglyne konsekwent vertolk en toegepas word by die nasien van kandidate se skrifte.

Die IEB sal geen bespreking of korrespondensie oor enige nasienriglyne voer nie. Ons erken dat daar verskillende standpunte oor sommige aangeleenthede van beklemtoning of detail in die riglyne kan wees. Ons erken ook dat daar sonder die voordeel van die bywoning van 'n standaardiseringsvergadering verskillende vertolkings van die toepassing van die nasienriglyne kan wees.

VRAAG 1: BEGROTINGS**[41 minute]**

1.1 Voltooi die Krediteurebetalingskedge hieronder aangaande Ink Solution.

Krediteurebetalingskedge vir November 2022

	Ink- en inkoopier- koste vir die maand	November
Augustus 2022	$1\,530 \times 100/15$ 10 200	$10\,446 - 2\,646 - 6\,270$ 1 530
September 2022	$2\,646 \times 100/98 \times 100/25$ 10 800	2 646
Oktober 2022	11 000	$11\,000 \times 60\% \times 95\%$ 6 270
		10 446

1.2 Voltooi die kontantbegroting vir November 2022. Toon jou berekeninge.

Kontantbegroting van Relax 'n Rent vir November 2022

Ontvangste	258 920
Masjienhuurinkomste	144 000
Inkomste per bladsy	114 920
Betalings	Moenie bereken nie
Krediteurebetaling: Ink Solution	10 446
Krediteurebetaling: Copy Ink Ltd vir die ou toerusting	37 125
$(1\,350\,000 + 432\,000) \div 4 \div 12$	
Krediteurebetaling: Copy Ink Ltd vir die nuwe toerusting	26 950
Tegniskuskoste	6 080
$(45\,600 \div 12) \times 1,6$	
Water en elektrisiteit $7\,340 / 4$ of $7\,340 \times 40/160$	1 835
Salaris: Sihle Bhengu	50 000
Salaris: Mev. Bhengu $6\,900 + 2\,300$	9 200
Telefoonkoste en Wi-Fi	?
Kantoorvoorraadaankope $350 + 500$	850
Skenkings	14 000
Kontantsurplus/-tekort	100 734
Saldo aan die begin van die maand	379 020
Saldo aan die einde van die maand	479 754

- 1.3 1.3.1 Gebruik die staat van Copy Ink Ltd en voltooi die ekwiteit en laste-deel van die Staat van Finansiële Posisie soos op 31 Oktober 2022.

Uittreksel uit die Staat van Finansiële Posisie soos op 31 Oktober 2022

EKWITEIT EN LASTE	
Aandeelhoudersbelang	436 320
Nie-bedryfslaste: Copy Ink Ltd	675 000
Bedryfslaste	Moenie bereken nie
Ink Solution	6 020
Copy Ink Ltd	337 500
Totale ekwiteit en laste	Moenie bereken nie

1 punt vir begrip dat die bedrag sonder rente in die staat moet verskyn (R1 012 000) ongeag in watter laskolom hulle dit plaas.

1 punt vir verdeling daarvan in 'n derde in die huidige gedeelte en tweederdes in die niebedryfsgedeelte, ongeag watter bedrag gebruik is.

- 1.3.2 Noem die AARP-beginsel wat dikteer watter syfer uit die staat van Copy Ink Ltd jy gebruik het om die lasteafdeling hierbo te voltooi.

Paring / toevalling of Billike aanbieding of Historiese koste beginsel

- 1.4 Bereken die koste van die nuwe toerusting.

$$26\,950 \times 12 \times 4 = 1\,293\,600$$

$$1\,293\,600 \times 100/132 = 980\,000$$

- 1.5 1.5.1 Bereken die skuld:ekwiteit-verhouding op 1 November 2022 indien Relax 'n Rent die nuwe masjiene koop.

$$675\,000 + 735\,000 : 436\,320$$

$$1\,410\,000 : 436\,320$$

$$3,23 : 1$$

- 1.5.2 Dink jy **op grond van die skuld:ekwiteit-verhouding** wat in Vraag 1.5.1 bereken is dat Copy Ink Ltd die nuwe toerusting op krediet aan Relax 'n Rent moet verkoop?

- Relax 'n Rent se skuld is byna vier keer hul ekwiteit. Dit is baie hoë risiko.
- Op grond van die skuld:ekwiteit moet hulle nie sy krediet vermeerder nie.

1.5.3 Relax 'n Rent het 'n 200%-opbrengs op ekwiteit. Verduidelik waarom Relax 'n Rent so 'n hoë opbrengs op aandeelhoudersbelang het.

- Hulle het 'n opbrengs van 200% omdat Sihle geen kapitaal belê het nie. Alle ekwiteit is deur die onderneming verdien.

1.5.4 Verduidelik afgesien van die hefboomfinansiering twee ander faktore waarna Copy Ink Ltd moet kyk voordat hulle nog krediet aan Relax 'n Rent verleen en verduidelik dan waarom jy Copy Ink Ltd sal aanraai om die nuwe toerusting aan hulle te verkoop/dit nie te doen nie.

- Hulle het geen kontantvloeiprobleme nie. Goeie likiditeit en oormaatkontant.
- Relax 'n Rent betaal met 'n debietorder. Aangesien hul banksaldo goed is, sal die debietorders nie geweier word nie – dus betroubare betalings.
- Indien Relax 'n Rent wanbetaal, sal Copy Ink Ltd hul masjiene kan terugneem en enige uitstaande bedrag kan dek.

Ja

- Met hul oormaatkontantvloeï sal hulle die betalings maklik kan doen. Hulle is nie 'n kredietrisiko nie. Dit sal Copy Ink Ltd se verkope verhoog.

1.6 Sihle het 'n vermoede dat een van die tegnici hom betaling vra om na ondernemings toe te gaan om die masjiene te versien of te herstel, maar nie werklik daarheen gaan nie. Hy eis vir werk wat hy nie gedoen het nie. Bespreek 'n beheermaatreël wat Sihle kan implementeer om te keer dat dit gebeur.

- Relax 'n Rent kan vereis dat die tegnikus 'n werkkaart invul oor wat gedoen is met die datum en tyd. Die onderneming moet stempel of teken dat dit gedoen is. Dit moet ingelewer word om betaling te kry.

1.7 Sihle het jou as eksterne ouditeur aangestel. Verduidelik in detail waarom jy sal toelaat, of nie sal toelaat nie, dat mev. Bhengu se salaris in die Staat van Omvattende Inkomste bly.

- Nee, want dit is nie 'n ondernemingsuitgawe nie. Sy werk nie vir die onderneming nie. Dit is oneties.
- Dit is belastingontduiking en dit is onwettig.
- Ja kan nie 'n punt kry nie, want dit is onwettig.

VRAAG 2: MAATSKAPPYONTLEDING**[56 minute]**

2.1 In hul finansiële state het Italtile 'n sewejaaroorsig gepubliseer. Bespreek die waarde hiervan in vergelyking daarmee om net die laaste twee jaar te toon.

- Dit toon tendense en konsekwentheid.
- Dit sal die oorkoepelende prestasie oor tyd toon in plaas van slegs die huidige jare waar iets soos inperking, plundering of iets buitengewoons 'n jaar kon beïnvloed het.

2.2 Bestudeer die sewejaaroorsig en beantwoord dan die volgende vrae:

2.2.1 Verduidelik waarom die winsgrens van jaar tot jaar skommel.

- Italtile sal waarskynlik uitverkopings hê om die produkte aan die einde van 'n reeks te verkoop en hierdie bedrae sal van jaar tot jaar wissel.
- 'n Verandering in vraag na die produkte.

2.2.2 Bespreek of die direkteure gelukkig sal wees met die **2021** bruto wins en winsgrens. Motiveer met twee berekeninge.

- Hulle sal baie gelukkig wees, aangesien hul winsgrens met 18% gestyg het sedert die vorige jaar en hulle het ook meer items verkoop wat hul koste van verkope met 23% en hul verkope met 34,76% verhoog het.
- Twee berekeninge

2.2.3 Lewer kommentaar of Italtile se bedryfsuitgawes goed beheer word. Ja/Nee – die verduideliking sal die punte verdien

- Die verskil tussen die bruto wins en bedryfswins in 2015 was 24,8%. In 2021 was dit 36,6%. Dit toon dat meer van die bruto wins vir die uitgawes gebruik word as voorheen. Hulle sal moet seker maak dat dit nie aanhou styg nie.
- Die verskil tussen die bruto wins en handelswins in 2015 en in 2021 is 393,31%. Dit is baie hoër as inflasie.
- Die toename in bedryfsuitgawes is geregverdig, aangesien dit tot 'n hoër omset gelei het.

2.3 Italtile het 'n omvattende eiendomsportefeulje. Bespreek twee gedetailleerde voordele daarvan vir Italtile om die meeste van die eiendom waarop hul winkels en verspreidingsfasiliteite gebou is, te besit.

- Eiendomskoste per m² is gewoonlik laer as huurkoste. Hierbenewens styg die huur met tyd, maar die rente op die lening word minder, aangesien dit afneem.

- Dit neem baie spasio om teëls, badkamerware en die produkte wat hulle verkoop, te vertoon. Indien hulle die grond koop, kan hulle vertoonkamers van die regte grootte bou met groot pakkamers en plek vir aflewering, aangesien die voorraad swaar is en waarskynlik met vurkhyers afgelaai moet word.
- Die grond en geboue voeg waarde toe tot hul finansiële posisie en die waarde van die grond neem gewoonlik toe met tyd. Dit maak hul finansiële posisie meer stabiel en waardevol.

Enige redelike verduideliking.

- 2.4 Verwys na die finansiële verhoudings wat gegee word en bereken die ontbrekende syfers in die **2020** Staat van Finansiële Posisie. Moenie die "?" bereken nie. Toon jou berekeninge in die blokke.

	Rm
A	$897 \div (3,35 - 2,2) = 780$
B	$780 \times 3,35 = 2\,613$
C	$2\,613 - 897 - 860 = 856$
D	$5\,630 \times 0,2 = 1\,126$

- 2.5 2.5.1 Bereken die voorraadomssetsnelheid vir **2021** en skryf dan gedetailleerde kommentaar daaroor of dit 'n bevredigende koers vir Italtile sou wees.

$$\frac{5\,106}{(1\,164 + 897) \times \frac{1}{2}} = 4,95 \text{ keer}$$

- 4,95 keer is 'n uitstekende voorraadomssetsnelheid vir produkte wat jare neem om verouderd te raak en wat nie bedorwe raak of verval nie.

- 2.5.2 Die bedryfsverhouding het van 4,6 : 1 in 2019 tot 2,28 : 1 in 2021 afgeneem. Verduidelik deur 'n rede te verskaf of dit 'n verbetering is of nie.

- Die bedryfsverhouding is 'n balans tussen die bedryfsbates en die bedryfslaste. Met 'n verhouding van 4,6:1 is die kontant óf vas in die bedryfsbates óf hulle koop nie genoeg op krediet nie óf hulle betaal hul krediteure baie vinnig af. Daling tot 2,28 is 'n verbetering, aangesien die bedryfsbates meer in balans is met die bedryfslaste.
- Daar is 'n verbetering in die debiteure-invorderingstydperk sowel as die voorraadomssetsnelheid, en meer word op krediet gekoop. Dit toon dat daar 'n verbetering in die likiditeit is.

- 2.6 2.6.1 Ontleed die kontantvloeibeweging wat in die sewejaarorsig getoon word en verduidelik of dit 'n goeie of slegte manier is om hul kontant te hanteer.

1 punt vir identifisering van waar hul kontant vandaan kom.
 1 punt vir identifisering van waarheen dit gaan.
 1 punt vir identifisering daarvan dat dit 'n goeie kontantvloei is.

- Dit is goed.
- Hulle kry die meeste van hul kontant deur hul bedryfsaktiwiteite en deur hul finansieringsaktiwiteite.
- Hul kontant gaan na beleggingsaktiwiteite wat hul onderneming verder sal laat groei.

- 2.6.2 Skryf twee voorbeelde neer van die beleggingsaktiwiteite wat Italtile het wat in die gevallestudie genoem word.

- Koop eiendom
- Koop 'n beherende belang in verwante maatskappye
- Belê in finansiële beleggings

- 2.7 2.7.1 Bereken die opbrengs op aandeelhoudersbelang vir **2021** en lewer dan kommentaar daaroor of die direkteure van Italtile gelukkig sou wees met die opbrengs.

$$\frac{2\,555}{(6\,713 + 5\,630)} \times \frac{72}{100} \times 100$$

$$\frac{1\,839,60}{6\,171,50} \times 100$$

$$= 29,81\%$$

- Ja, hulle behoort te wees. Die opbrengs het gestyg sedert 2019 (het herstel van die uitwerking van inperking).
- Dit is baie hoër as 'n alternatiewe belegging.

- 2.7.2 Alhoewel die VPA 141 sent was, was die DPA slegs 106 sent. Bespreek of die aandeelhouders gelukkig sou wees met die 106 sent en of hulle 'n DPA van 141 sent moes ontvang het.

- Hulle moet gelukkig wees, want Italtile het 75% van sy verdienste vir dividende gegee en 25% behou om sy waarde te bou.
- Die beleggers moet gelukkig wees, want 75% van 'n goeie opbrengs van byna 30% is uitstekende dividende. En hulle het ook 25% van hul verdienste behou, wat 'n goeie besluit is vir die toekomstige groei van die maatskappy.

2.7.3 Verduidelik wat die netto batewaarde verteenwoordig en waarom die aandeleprys soveel hoër as dit is.

- Die netto batewaarde verteenwoordig die boekwaarde van die aandeel (ekwiteit gedeel deur die getal aandeel).
- Die aandeleprys is hoër as die boekwaarde omdat beleggers hierdie aandeel wil hê, aangesien hulle dink Italtile is 'n goeie belegging.

2.8 Lees die uittreksel uit die ouditeursverslag en beantwoord dan die volgende vrae:

2.8.1 Wat is die doel van die eksterne ouditeursverslag?

- Om die aandeelhouders te laat weet of die finansiële state betroubaar is.

2.8.2 Skryf twee auditbewyse neer wat hulle sou verkry het om die water-en-elektrisiteit-bedrag in die Staat van Omvattende Inkomste te verifieer.

- Hulle sou 'n steekproef van die fakture (state) van die munisipaliteit geneem het.
- Hulle sou na die Kontantbetalingsjoernaal en Bankstaat gekyk het om te sien dat die bedrag betaal is.
- Hulle kon die proses volg en seker maak die KBJ is korrek na die grootboek en proefbalans gepos.

2.9 Lees die uittreksel uit die verslag oor korporatiewe bestuur. Italtile word nie toegelaat om dit as een van hul korporatiewe sosialeverantwoordelikheid-programme te tel nie, aangesien hierdie programme volgens wet nie hul werknemers of dié se gesinne mag bevoordeel nie.

Verduidelik die verskil tussen korporatiewe bestuur en 'n korporatiewe sosialeverantwoordelikheid-program. Bespreek dan of Italtile tyd en aandag aan hul werknemerwelstandsprogram moet bestee indien dit nie as hul korporatiewe sosialeverantwoordelikheid-program tel nie.

- Korporatiewe bestuur is die etiese bestuur van die maatskappy, terwyl KSV is wat die maatskappy doen om die omgewing en gemeenskap rondom die maatskappy te help.
- Hulle moet, want dit is etiese bestuur teenoor hul werknemers.
- Aangesien gemiddeld 7 mense in Suid-Afrika steun op 'n persoon wat 'n werk het, beteken dit dat hoe veiliger 'n persoon finansiël is, hoe beter vir die gemeenskap. Italtile se werknemers sal ook beter werk indien hulle versorg voel en minder finansiële bekommernisse het. Dit sal hul gesinne direk beïnvloed.

VRAAG 3: VERSOENINGS**(23 minute)**

3.1 Verduidelik die belangrikheid van 'n Debiteure-ouderdomsontleding.

- Word gebruik as 'n beheermeganisme om debiteurebetalings na te spoor en dan regstellende stappe te doen indien betalings nie betyds plaasvind nie.

3.2 Gebruik die inligting in die Inligtingsboekie om regstellings in die Debiteure-ouderdomsontleding aan te bring. Die Debiteure-ouderdomsontleding hoef nie opgetel te word nie.

Foutiewe/onvolledige Debiteure-ouderdomsontleding wat op 31 Oktober 2022 opgestel is.

120 + dae	90 dae	60 dae	30 dae	Huidig
16 000	3 500	89 400	120 350	92 680
– 16 000	– 2 300	– 12 800 – 7 320	– 13 000	– 4 900 + 25 300

3.3 In aansuiwering 1 is Kersvader se slee beskadig en dit het 'n probleem tussen Dazzling Designs en MegaSpend Mall veroorsaak. Jemma het besef dat iets soortgelyks weer kan gebeur by enigeen van die sentrums wat hulle versier. Bespreek wat sy kan doen om te voorkom dat dit in die toekoms 'n kwessie word.

- Dazzling Designs kan versekering uitneem op hul groot versierings.
- Hulle kan 'n klousule in hul kontrak insluit dat indien iets beskadig word, daar vir die herstelwerk betaal moet word.
- Verkry deposito's wat eers terugbetaal word nadat die toerusting terugbesorg is. Indien dit beskadig is, word die herstelwerk van die deposito verhaal.
- Stel die groot, duur versierings op waar die sekuriteit in die sentrum staan.

3.4 3.4.1 'n Paar van Dazzling Designs se herhaal-kontantkliënte vra om rekeninge te open. Bespreek een rede waarom Jemma hulle moet toelaat om rekeninge te open of nie.

- Ja, hulle sal dalk meer spandeer.
- Ja, hulle is herhaalkliënte, dus weet jy dat hulle betaal.
- Ja, jy weet waar hulle bly.
- Nee, dit sal baie meer administrasie wees om hulle na te spoor.
- Nee, hulle gebruik Dazzling Designs alreeds, dus behoort hulle aan te hou om Dazzling Designs te gebruik sonder krediet.
- Groter risiko van slegte skulde.
- Risiko van kontantvloei probleme.

3.4.2 Indien Dazzling Designs vir hulle rekeninge sou open, skryf drie bepalings en voorwaardes neer wat Dazzling Designs in hul kontrakte moet insluit.

- Hulle moet toestemming gee dat 'n kredietkontrole gedoen word.
- Hoe lank hulle het om te betaal.
- Strawwe indien hulle nie betyds betaal nie.
- Korting vir vroeë betaling.
- Hulle kan nie nog 'n geleentheid hê indien hulle nie vir die vorige een betaal het nie.

3.5 Vergelyk die staat van Authentic Wood met hul rekening in Dazzling Designs se Krediteuregrootboek. Gebruik die bykomende inligting om die Krediteure-versoeningstaat hieronder te voltooi.

	Krediteure-versoening
Foutiewe saldo	106 810
Kredietnota 08	– 300
Faktuur D53	– 15 960
Rente	– 18
EFO	– 47 300
	Moenie bereken nie

Totaal: 100 punte